יש בקרבנות פרק שני תמורה

עין משפט נר מצוה

תורה אור השלם

מוסף רש"י

שיטה מקובצת

מסורת הש"ס

הגהות הב"ח

גליון הש"ם

הגהות הגר"א

לעזי רש"י

רבינו גרשום

כיוצא בו אבר ר' יוסי. פרש"י לא אימפרש היכא קאי (ש) כפ) הכי תניא בתו"כ על הכהיר הלי קרא (ק)דכתיב גבי כו) [עולה ויורד] (ויקרא ה) ואם השגיג יעשה עולה מה עולה אינה נאכלת אף חטאת זו אינה נאכלת ועולה מינגיה היא: **על** עבודה זרה שעשו בימי צדקיהו. ואמרינ (ל) כמ"ד (ב) דאיתא ליה ליבוד בעבודה זרה כל שכנו ושכנו מייתו פר ושעיר ואמטו להכי הביאו שעירי חטאת שנים עשר לשנים עשר שבטיה"ר: (ג)**והא הבאא**(ד) **דאיבא** מתו בעליה וקרבה. והקשה הרשב"א מה ענין זה לאמרו בעליה דכולי הש"ס דמיירי שהפרים החטאת ומתו בעליה אחר כך אכל הכא הכי לא הפריש שום דבר (ה) ואומר רבינו נתנאל דאי בלא הפרים מצי להקריב אלמא יש כפרה למתים וא"כ כל שכן דהיכא שהפרים ואח"כ מתו בעליה דלאו להקריב וכן משמע בפ"ק דזבוריות (דף ו.) דאמר והא (ו)אית כפרה למתים דמייתא להא דמעתה דהכא משמע דאי יש כפרה למתים על הכנים להקריב בשבילם וכ"ש אם הפרים ואח"כ מתו דעל הכנים להקריבן: **וקא** קרבה. וא"ת מיקשה נמי למ"ד דרעה דלהקריב ליכא מ"ד וי"ל דודאי כיון דלא אזיל למיתה אפי' לאקרובי נמי לאו וכן מצינו פרק הוליאו לו (יומא דף ס.) גבי הא דאמר כפר ואפילו כדמו ופריך עלה והא מטאת שמתו בעליה היא ומשני כיון דעל כפרה ליבור נמי אתי לאו מתו בעליה היא (ז) אלמא היכא דלא אזיל למיתה אפי' להקרבה נמי הוא לאו(ח):

קא מ"קא (ט)**דעתך דמאן דאית ליה חטאת שביפרו בעליה מתה אית** ליה נמי חטאת שמתו בעליה מתה. (י)וא"ת מיקשי למתני' דבהא ליכא מאן דפליג לחטאת שמתו בעליה ביחיד דכיים אמוריה ולא בליבור אפי' הכי נכפרו בעליה פליגי וי"ל דלא דמי דתמציי' פסיעה ליה לחטאת שמתו בעליה ליתא בליבור הייגו כשמתו כל הבעלים ולא נשאר בהן אחד אכל הכא ס"ד דעדיין מקצת הבעלים קיימין ומש"ה קאמר דקרבה: **ליבא** דאיטעים. אלא היה להם לג להחזיר שכמתם ובהא נחלקו: **מינמר** הוו גמירי. מה שנשתייר להם אלא שכמו הוו גמירי בדוקיה כמשה:

והתניא (כ)כיוצא בו א"ר יוסי (ל) (ל)והבאים מהשבי בני הגולה הקריבו עולות פרים (מ) (בני בקר) שנים עשר אילים תשעים (נ) (נ)ותשעה כבשים שבעים ושבעה (ס) שעירי חטאת שנים עשר הכל עולה לה' וחטאת מי קרבה עולה אמר רבא כי עולה מה עולה אינה נאכלת אף חטאת אינה נאכלת שהיה רבי יוסי אומר על עבודה זרה הביאום ואמר רב יהודה אמר שמואל על עבודה זרה שעשו בימי צדקיהו קא סלקא דעתין למאן דאית ליה חטאת צבור שנתכפרו בעליה מתה אית ליה נמי חטאת צבור שמתו בעליה מתה (ד) והא הכא דאיכא דמתו בעליה וקא קרבה אמר רב פפא אפילו למאן דאמר חטאת צבור שכפרו בעליה מתה חטאת צבור שמתו בעליה אינה מתה (ה)לפי (א)שאין הצבור מתים מנא ליה לרב פפא הא (ו) אי נימא משום דכתיב (ז)תחת אבותיך יהיו בניך אי הכי אפי' יחיד נמי אלא היינו טעמא שאין הציבור מתים (ח) משעירי רגלים וראשי חדשים דאמר רחמנא אייתינהו (ט)מתרומת הלשכה ודלמא מתו מריידו דהני זוזי אלא לאו ש"מ אין הצבור מתים (י) ואיבעית אימא כי אקרובינהו להני חטאות אחיי אקרבינהו דכתיב (יא)ורבים מהכהנים (יב) הלוים וראשי האבות הזקנים אשר ראו את הבית הראשון ביסדו זה הבית (יג)בוכים בקול גדול ורבים בתרועה (יד) ודילמא הנך מיעוטא לא מצית אמרת דכתיב (טו)(ולא הכירו העם בתרועה ושמחה) לקול בכי העם והיכי מקרבי להו והרי מזידין הוו אמר רבי יוחנן הוראת שעה היתה הכי נמי מסתברא דאי לא תימא הכי בשלמא פרים ושעירי' כנגד שנים עשר שבטים (א) אלא (ב) (ג) כבשים כנגד מי אלא הוראת שעה היתה: (ד) תנן התם (ה)משמת יוסף בן יועזר איש צרידה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים בטלו האשכולות (ו) (ז)איש שהכל בו (ח)ואמר רב יהודה אמר שמואל (ט)כל אשכולות שעמדו להן לישראל מימות משה עד שמת יוסף בן יועזר היו למדין תורה כמשה רבינו מכאן ואילך לא היו למדין תורה כמשה רבינו והאמר רב יהודה אמר שמואל (י)שלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבלו של משה דאישתכח (יא) להו אישתכח ודגמירן להו הוו גמירי כמשה רבינו (יב) והא תניא משמת משה אם רבו ממאיון טמאו אם רבו טהורין טהרו (יג) ליבא דאימעיט מיגמר הוו גמירי להו כמשה רבינו במתניתא תנא (יד)כל אשכולות שעמדו לישראל מימות משה עד שמת יוסף בן יועזר איש צרידה לא היה בהם שום דופי מכאן ואילך היה בהן שום דופי (טו)התניא מעשה בחסיד אחד שהיה גונח מלבו ושאלו לרופאים ואמרו אין לו תקנה עד שיינק **הלב** (טו) רותח שחרית והביאו עז וקשרו לו בכרעי מיטתו והיה יונק ממנה הלב למחר נכנסו חבריו לבקרו כיון שראו העז אמרו ליסטים מזויין בתוך ביתו ואנו נכנסים לבקרו (טו) ישבו ובדקו ולא מצאו בו עון אלא של אותה העז בלבד ואף הוא בשעת מיתתו אמר יודע אני בעצמי שאין בי עון אלא של אותה העז בלבד שעברתי על דברי חבירי שהרי אמרו חכמים (ז)אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל וקי"ל (ח)כל היכא דאמר מעשה בחסיד אחד או ר' יהודה בן בבא או ר' יהודה בר אילעאי ורבנן בתר יוסף בן יועזר איש צרידה דרי דרי הוו אמר

בנא: **בתר יוסף בן יועזר דרי דרי הוו.** כלומר אחר יוסף בן יועזר הוו אלו לאחר דורות הרבה וקתני דלא מצאו בהן עון אלמא לא היה בהן דופי: דופי

כיוצא בו. לא אימפרש היכא קאי: **והבאים מי קרבה עולה.** (ה) ושעירי חטאת שנים עשר הכל עולה: **ואם אוסר חטאת אינה נאכלת** שהיה רבי יוסי אומר. (ו) שעיר של עבודה זרה הביאום כנגד שנים עשר שבטים (ז) שעבדו עבודה זרה בימי לדקיהו וליבור (ח) שמביאין שעיר לחטאת דכתיב בשלח לך אנשים גבי עבודה זרה (במדבר טו) ועשו כל העדה פר לעולה וגו' ושעיר עזים אחד לחטאת וגו' ואותן שעירין נשרפין הן מתון למתנה כפר העלם דבר והן שעירין הנשרפין כדלמרינן בחיזהו מקומן (זבחים דף מז.) ובמנחות בהקומץ רבה (דף מ.) נפקא לן (ט)(דהכא) מהאי קרא דכתיב גבי פר העלם דבר ועשה לפר וגו' כאשר עשה וגו' (י) והכי תניא (יא) ועשה כאשר עשה מה פ"ל לכפול בהזיות כו' ופיפא דבריתא החטאת לרבות שעירי עבודה זרה לדון כפר העלם דבר: **וקא קרבה.** אע"ג דמתו הבעלים בתוכן ע' שנה שהיו בגלות: **יהיו בניך.** כלומר בנים הוו במקומן ומשו"ר קרבה חטאתן: **היינו טעמא שאין הציבור מתים.** שאין דין חטאת שמתו בעליה בציבור משעירי מוספי הרגלים וראשי חדשים (ז) (יב) חטאות ניתנו ואמר רחמנא אייתינהו מתרומת הלשכה משקלים הנאין בחדר ואע"ג דאיכא למימר דלמא מתו מריידו דהנך זוזי אלא לאו ש"מ אין הצבור מתים (ח) ואיבעית אימא כי אקרובינהו להני חטאות אחיי אקרבינהו דכתיב (יג)ורבים מהכהנים (יד) הלוים וראשי האבות הזקנים אשר ראו את הבית הראשון ביסדו זה הבית (ט) (טו)בוכים בקול גדול ורבים בתרועה (ט) ודילמא הנך מיעוטא לא מצית אמרת דכתיב (יז)(ולא הכירו העם בתרועה ושמחה) לקול בכי העם והיכי מקרבי להו והרי מזידין הוו אמר רבי יוחנן הוראת שעה היתה הכי נמי מסתברא דאי לא תימא הכי בשלמא פרים ושעירי' כנגד שנים עשר שבטים (א) אלא (ב) (ג) כבשים כנגד מי אלא הוראת שעה היתה: (ד) תנן התם (ה)משמת יוסף בן יועזר איש צרידה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים בטלו האשכולות (ו) (ז)איש שהכל בו (ח)ואמר רב יהודה אמר שמואל (ט)כל אשכולות שעמדו להן לישראל מימות משה עד שמת יוסף בן יועזר היו למדין תורה כמשה רבינו מכאן ואילך לא היו למדין

(ל) הדרות ו.. (מ) ל"ל ופפה. (נ) (נקמנ"ל). (ד)מעייסה. (ס) (ל"ל ולאין הטם מכרים קול מרעות הטמחה). (ו) פוטה מז.. (ז) (פוטה מז: ע"ש). (ח) [ל"ל אמרן]. (ט) (נקמן מז.). (י) [תוספתא כ"ק פ"ח ה"ד]. (כ) כ"ק פ.. (ל) תוספתא (דבעיות פב) [כ"ק פ"ח ה"ד] [כ"ק עט: תענית כה.]. (מ) [כ"ק קנ:]. (נ) [כ"ק מ"ג. (ס) [ויקרא ד]. (ע) [תו"כ ויקרא דחובה פרק ו]. (פ) כ"ק מ"ז. (צ) כ"ל עב. (ק) נ"י כ"ק דכתיב גבי לרים ופר הבני מקח לחטאת שני לעולה מה עולה כו' ובריתם ז' הוצא בזריות דף ה ע"ב. (ר) [עה"ר בזריות ו. דמסיק דאתמר כל"ש דתמצלה דהכר חטאה בר מהתרה אמנתי ל"ל ומצלתי מהכרס"ל בזריות ל"ה נמנלה כיולא כו' ומה הבני מקח לחטאת שני לעולה מה עולה כו' ל"ק. (ש) אין הכל לאיכת דמתו בעלים. (ת) אין כפרה למתים דמייתי לא הא. ל"ק. (א) אין כפרה למתים דמייתי הא. ל"ק. (ב) ל"ה כיון דקם"ל דתמתן כל"ל הבל"ל. ל"ק. (ג) ל"ה תקש. ל"ק.

(ה) נמ' שנים ושבעה ושבעה צעירי חטאת: (כ) שם אלון הליבור מתים דגמרינן משעירי: (ג) שם מהכהנים והלוים. (ד) שם אלה אלים ובכשים כנגד מי אלה הוראת: (ה) רש"י ד"ה וחטאת וכו' דכתיב רצעירי חטאת: (ו) ד"ה יאף פיתה וכו' וליבור מביאין אר ושעיר לחטאת וכו' והן שעירין: (ז) ד"ה ל"ע וכו' דחטאות: (ח) ד"ה וחלמת וכו' ומצלתי"ל ר"ב שעירים: (ט) תוס' ד"ה מיגלת וכו' הוכא קאי תומה והא חטאת כתיב על יכו' דמתיב גבי לרים ואת הבני עשה עולה ל"ג והכי איתא כמוף פ"ק דזבוריות דף ו' לבדיה מיגלת כו' מל חטאת לרים ע"ש: (י) ד"ה מאן דאמר הוא מעת כתיב עם הבלים ולא אמר לחטאת שמתה בעליה: (יא) ד"ה ל"ע ומאן דאמר הוא מעת כתיב עם הבלים אין המקפר מכון (עי' בזריות יבמות הכ"ח מלן):

(א) נמ' אלה כנגדם כו'. אלה פרנן מאלים כיון שהיו נדפה ל"ל שהקריבו שמוה לכל שבט אבל בכבשים אין המקפר מכון (עי' בזריות יבמות הכ"ח מלן):

(ב) [ל"ל אמרן]. (ג) [מעייסה]. (ד) [ל"ל ולאין הטם מכרים קול מרעות הטמחה]. (ה) פוטה מז.. (ו) [פוטה מז: ע"ש]. (ז) [ל"ל אמרן]. (ח) [קמן מז.]. (ט) [תוספתא כ"ק פ"ח ה"ד]. (כ) כ"ק פ.. (ל) תוספתא (דבעיות פב) [כ"ק פ"ח ה"ד] [כ"ק עט: תענית כה.]. (מ) [כ"ק קנ:]. (נ) [כ"ק מ"ג. (ס) [ויקרא ד]. (ע) [תו"כ ויקרא דחובה פרק ו]. (פ) כ"ק מ"ז. (צ) כ"ל עב. (ק) נ"י כ"ק דכתיב גבי לרים ופר הבני מקח לחטאת שני לעולה מה עולה כו' ובריתם ז' הוצא בזריות דף ה ע"ב. (ר) [עה"ר בזריות ו. דמסיק דאתמר כל"ש דתמצלה דהכר חטאה בר מהתרה אמנתי ל"ל ומצלתי מהכרס"ל בזריות ל"ה נמנלה כיולא כו' ומה הבני מקח לחטאת שני לעולה מה עולה כו' ל"ק. (ש) אין הכל לאיכת דמתו בעלים. (ת) אין כפרה למתים דמייתי לא הא. ל"ק. (א) אין כפרה למתים דמייתי הא. ל"ק. (ב) ל"ה כיון דקם"ל דתמתן כל"ל הבל"ל. ל"ק. (ג) ל"ה תקש. ל"ק.

(ה) נמ' שנים ושבעה ושבעה צעירי חטאת: (כ) שם אלון הליבור מתים דגמרינן משעירי: (ג) שם מהכהנים והלוים. (ד) שם אלה אלים ובכשים כנגד מי אלה הוראת: (ה) רש"י ד"ה וחטאת וכו' דכתיב רצעירי חטאת: (ו) ד"ה יאף פיתה וכו' וליבור מביאין אר ושעיר לחטאת וכו' והן שעירין: (ז) ד"ה ל"ע וכו' דחטאות: (ח) ד"ה וחלמת וכו' ומצלתי"ל ר"ב שעירים: (ט) תוס' ד"ה מיגלת וכו' הוכא קאי תומה והא חטאת כתיב על יכו' דמתיב גבי לרים ואת הבני עשה עולה ל"ג והכי איתא כמוף פ"ק דזבוריות דף ו' לבדיה מיגלת כו' מל חטאת לרים ע"ש: (י) ד"ה ל"ע ומאן דאמר הוא מעת כתיב עם הבלים ולא אמר לחטאת שמתה בעליה: (יא) ד"ה ל"ע ומאן דאמר הוא מעת כתיב עם הבלים אין המקפר מכון (עי' בזריות יבמות הכ"ח מלן):

(ה) הדרות ו.. (מ) ל"ל ופפה. (נ) (נקמנ"ל). (ד)מעייסה. (ס) (ל"ל ולאין הטם מכרים קול מרעות הטמחה). (ו) פוטה מז.. (ז) [פוטה מז: ע"ש]. (ח) [ל"ל אמרן]. (ט) [קמן מז.]. (י